

Oma Mua

Karjalan rahvahan lehti

Nº37 (1777) | KOLMASPÄIVY | SEROTA | 24.09.2025

ŠUOMELAIS-UGRI- LAISET KERÄYVYTTIH JOŠKAR-OLAŠŠA Š. 3

Uljana Tikkanen. Joškar-Olašša piettiin Venäjän suomalais-ugrilaisien kansojen liiton VIII keräähmö. Mari El-tašavallan piäkaupunkih tuli yli 360 vierašta Venäjän 41 alovehelta, missä eläy suomalais-ugrilaisie ta samojedi-kansoja. 18+

“KOLME KONDIEDU” PAISTAH KARJALAKSEGI Š. 4

Natalja Sinitskaja. Sankt-Peterburgas piäzi ilmoih Lev Tolstoin kaksikieline Kolme kondiedu -suarnu – ven’akse da karjalakse. Enne sidä suarnu oli kiännetty vepsäkse, inkeroizekse, vadjakse ta entsoin kielele. 0+

MISPÄI TULOU KYLÄN NIMI CONGO? Š. 5

Ol’ga Ogneva. Jatkammo paginua tverinkarjalazis paikannimilöis. Täl kerdua opimmo löydiä vastavuksen kyzymykseh, kudaman saimmo tverinkarjalazes Aleksandr Bulkinas.

KOŠTAMUŠ TÄYTTI 42 VUOTTA Š. 6

Aleksandra Lesonen. Šyyškuun 13. päivänä kivehlouhijien kaupunki vietti oman šyntymäpäivän. Pruasniekkana Koštamuksešša enši kertua piettiin stolaulun festivali ta Mujehen festivalin šuurlähetyštö. Šamoin Viena-šaura valmisti rikkahan ohjelman.

Kuldaine lagevo 2025 -festivuali yhtistäy rahvastu da azuu lujembakse mualoinvälizii yhtevyksii. KUVA ON OTETTU KARJALAN KOIVU -HORAN VK-SIVULPÄI

“Karjalan koivu” ezitti karjalazii Kitais

Anuksen rahvahan horan joukko tuandoi kiändyi kodih Kitaispäi, kus nedälin aloh, 8.–15. syvyskuudu, piettiin rahvahienväline festivuali “Kuldaine lagevo – 2025”. ➔ **Sivu 2**

Yhten pienen bojun kuva

VALENTINA
LIBERTSOVA
Oma Mua
Alavoine

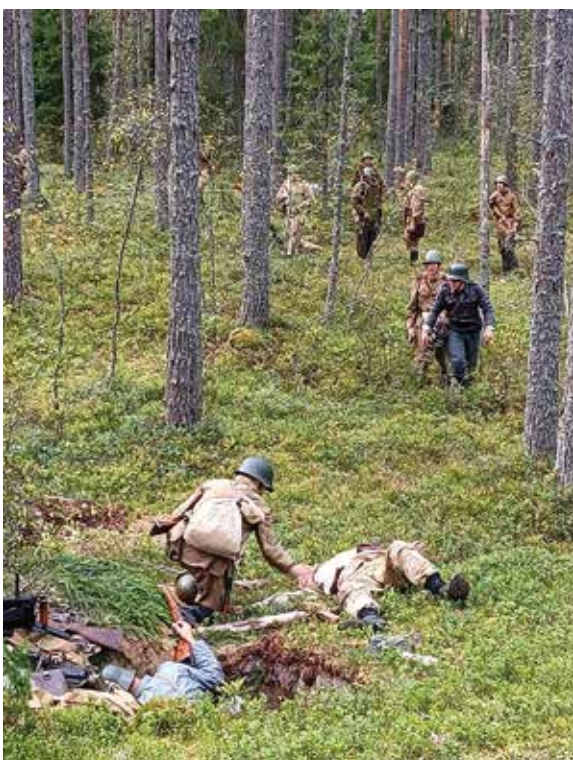
Syvyskuun 14. päivänny pedäjikkö Anuksen piirin Nurmoilu-hierun tagan muutui bojuteatran lavakse – sie piettih vojennoi histourielline rekonstruksii “Karjalu. Tuulos. Vuosi 1944”.

Rekonstruksii rodih suurimakse Karjalazet tugipaččahat. Nägemätöi frontu -projektan pivokse. Pidämäh sidä tuldih rekonstruktora Sankt-Peterburgas, Murmanskas da omas Karjalaspäi. Jo huondeksel sai tulla da käveltä meijän da vihaniekoin meččyluageriloi myöte, kaččuo, mituoit oldih silloi ammunduvehkehet, kuaskat, mil, kui da mittuzet kaivettih okoupat da havvat, kui varustettih syvvä da kuivattih sobii, sai kuunnelta ekskursieloi da luvendoloi.

Uskaldettuu aigua lähembi lapset istuttihes kuuval lämmäle heikkumägyričäle, vahnembat seiza-tuttih tuakse. Nägyi kaikil hyvin, sentäh gu bojun kuva meni alangozes. Karjalazet tugipaččahat. Nägemätöi frontu -projektan perustai da ohjuaju Irina Filina selliteli tapahtumii, sanoi, gu se oli yksi pieni boju, kudai oli meijän mual Syväri-Luadogu-Petroskoin operatsien aigah, konzu algavui Karjalan vihamiehis piäständy 1944 vuvvel. Enzimäzinny piästäjinny oldih tiijustelijoin joukot, kuduat enne azuttih diversieloi, a sit lähtiettih avvonazeh hyökkävykseh. Moine bojun kuva sai nähtä kerävyynnyzil kaččojil, a tuldih ei vai yhtes Alavozespäi, ga perehinneh, kogo kluassujoukkoloi ajettih Anukses, Videlis, Mägries dai kai Kotkatjärvespäi.

Kuuluttih kovat räjähtykset, ammundat, nägyi, kui “ruanitah”, annetah abuu, otetah kiini, “tape-tah”, murendetah lujoituksii, kui vihaniekat perävytäh da andavutah, savvu levii korbii myö, salbai päivypaston. Loppih rekonstruksii Kurret-pajon tagakuval saldatooin seizondal, smietit, net puolistajat, niilös verehizis da savvuhizis vuozis nostih muaspäi da kačotah nygözeh aigah, kyynälet nostih silmih. Jälles sai azuo rekonstruktoroinke fotokuvat, vie kyzellä da kaččuo.

Päivy ugodiheh lämmin, tuuli terväh ajoi savvut, a korves vie löydyi buolua, must’oidu da gribua. ■

Kaččojat kuultih kovat räjähtykset, ammundat, nähtih, kui “ruanitah”, annetah abuu, otetah kiini.
KUVA: VALENTINA LIBERTSOVA

Kilbuprogrammah niškoi anukselazet pajattajat varustettih kaksi pajuo: livan L’ovkinan “Astui Nastoi” da Vladimir Brendojevan sanoih kirjutetun “Rakkahat rannat”. KUVA ON OTETTU KARJALAN KOIVU -HORAN VK-SIVULPÄI

Anuksen hora oli ezittymäs Kitais

NADEŽDA
MIČUROVA
Oma Mua
Petroskoi

Anuksen rahvahan hora tuandoi tuli järilleh kodih Kitaispäi, kus 8.–15. syvyskuudu meni Kuldaine lagevo-2025 rahvahienväline festivali.

Kitain kanzantazavallan Baidaihe piirin Tsin’huan-dao-linnah kerdyi enämbi kahtu tuhattu pajo-, tansi- da muuzikkujoukkuo Ven’an eri alovehil da Kitaispäi.

Moizen suuren eri kanzoin pruazniekan sai järjestiä Biser Kirovan nimizen Altin maidan -internatsionalizen projektan hantuzis. Festivali rodih suurekse kul’tuurupivokse, kudai yhtisti Ven’an da Kitain luomisruavon joukkoloi. Enzikerdua Kitain histouries yhtel laval ezityi 70 ven’alastu kollektiivua, kudamien keskes oli Anuksen rahvahan horagi.

– Olemmo hyväs mieles, gu puutuimmo täh festivalih. Se oli mahtavu da čoma pido. Nägyy, gu festivalin järjestäjät ruattih

suuren ruavon i enzikse Gamira Gabdullovna Gadel’sina. Häi on moločču, gu järjesti festivalin ottajen huomivoh kai strukturaat. Festivalin programmu oli ylen bohattu. Sih kuuluttih kilbuezitykset, ekskursiet, master-kluasat, jarmankat, illačut, etnodefile. Rahvas pajattettih, soitettih, tansittih. Meil pidi äijän harjoitella da varustuo. Ihastuimmo, konzu tulimmo laureatoikse da vie eri nominatsielois, sanou Anuksen Karjalan koivu -horan johtai Larisa Fofanova.

ST’OKLUSILLAL

Kuldaine lagevo – 2025 -festivalin avajazis oli pietty etnodefile, kus eri taidehjoukkoloin edustajat čomis kanzallizis ruutis astuttih pitkiä st’oklahistu sildua myöte ozuttajen oman rahvahan kul’tuuran ainavoluaduzuttu. Anuksen rahvahan horaspäi etnodefileh yhtyttih pajattajat Inna Karpova da Tatjana Sl’unkova. Pruazniekkukullun ozanottajii da kaččojii ihasuttettih Anuksen karjalazien ruutat da enemiyölleh tuohičomendukset.

PAJOT KUULUTTIH UUDEH LUADUH

Kilbuprogrammah niškoi anukselazet pajattajat varustettih kaksi pajuo: Iivon L’ovkinan “Astui Nastoi”, kudamas hora sai enzimäzen laureatan diploman Pajon da tansin ansambli -nominatsies da Vladimir Brendojevan sanoih kirjutetun “Rakkahat rannat”. Sen pajon ehoitti horale ezitettäväkse muuzikantutkii Irina Semakova. Astui Nastoi -pajon L’ovkinan koivu -horan johtai Larisa Fofanova pujoitti anukselazen kadrielin ozat, a toizeh ližäi viheldyspillin da hälysoittimien iänii. Rakkahat rannat -pajo vallittih galakonsertah niškoi nelläskymmenes yhtes pajos.

KARJALASTU KRUUGUA KITAIS

Festivalih niškoi eri kanzoin taidehjoukot varustettih omat etnoillačut. Joga kollektiival oli oma ezityskohtu, kus hyö ozuttettih omii perindöllizii pajoloi, tansiloi, muuzikkua da kăzineroniekooin ruaduo. Anuksen rahvahan horale oli annettu Tsin’hu-

andao-linnan erähän yliopiston pihaplošadku. Sie Anuksen horan pajattajat otettih kitailazii yliopastujii karjalazeh kruugah.

– Myö tulimmo, yliopiston pordahil istutah nuoret yliopastujat, enemiyölleh kitaitatsat. I hyö pošti kaikin tuldih tansimah meijänke kruugua. Se ylen äijäl miellytti heidy, a minä vie sanoin, gu pidäy tervehtie toine tostu karjalakse. Arabialazet, kitaitatsat da ven’alazet kaikin astuttih da tervehtittih toine tostu. Sit myö tansimmo yhtes “Talonpojan tansin”, karjalas-suomelazen polkan da lopukse “Jenkangi”. Tiettäväine, myö väzymmö, gu ainos pidi sellittiä, kui da midä pidäy ruadua, kyzymmö abuu kiändäjäl. Se oli uuzi kogemus meih niškoi. Minä olen ylen ylbei, gu meil puutui tansie karjalastu kruugua Kitais, sanou Larisa Fofanova.

HYVÄN RUAVON HYVÄ TULOS

Kuldaine lagevo 2025 -festivali huškahtih terväh. Anuksen rahvahan hora toi kodih kuuzi enzimäzen palkindon diplomua da tävven takan hyviä mielä. Hyvä da korgei suavutus! Nygöi horan histourii rodih vie yhtel konsertumatkal bohatembi. Hyvittelemmö pajattajii da toivotammö heile uuttu suavutustu! ■

Yliopiston pordahil istutah nuoret yliopastujat, enemiyölleh kitaitatsat. I hyö pošti kaikin tuldih tansimah meijänke kruugua.

Šuomelais-ugrilaiset keräyvyttih Joškar-Olašša

ULJANA
TIKKANEN
Oma Mua

Šyŷškuun 12.–13. päivinä Joškar-Olašša piettih Venäjän šuomelais-ugrilaisien kanšojen liiton VIII kerähmö. Šiih tuli yli 360 vierašta, heistä 109 kerähmön etuštajua.

Mari El -tašavallan piäkaupunkih tuli vierahie Venäjän 41 alovehelta, missä eläy šuomelais-ugrilaisie ta samojedikanšoja. Karjalan etuštajoukošša oli nellä henkie: Šuomelais-ugrilaisien kanšojen liiga -yhteiskunnallisen järještön johtaja Anna Anhimova, Karjalan rahvahan liiton johtaja Anna Jakovleva, Periodika-kuštantamon yhteiskuntah yhteyveštä vaštuaja spesialisti, šoittaja ta Kičči-Koččirymän opaštaja Alina Kartinen, Oma Mua -lehen toimittaja Uljana Tikkanen.

Avajaisissa oli luvettu esityš Venäjän šuomelais-ugrilaisien kanšojen liiton nellän vuuvven ruavon tulokšista šekä valittu Liiton johtaja ta šijahini, Presidiumin ta Neuvoštön jäsenet. Johtajakši yksimielišešti oli valittu P'otr Tul-

← Kerähmö yhistäy šuomelais-ugrilaisien kanšojen etuštajie kerran nelläššä vuuvvešša. 18+
KUVAT: ULJANA
TIKKANEN

tajev, hänen šijahisekši – Mihail Vas'utin. Karjalan tašavallan etuštajana Presidiumissa ta Neuvoštošša rupieu ruatamah Anna Anhimova, lisäksi Neuvoštöh oli valittu Anna Jakovleva.

– Joka asiešša ruavon tuloš rippuu ihmisistä. Yhteiskunnallisien järještöjen jäseniltä voipi ottua esimerkki. Kuin šuuret tulokšet hyöšuahah omašša toiminnašša. Šuomelais-ugrilaisilla kanšoilla on hyvä maineh Venäjällä ta pitäy šitä šäilyttyä ahkerašti ruatuan ta ottuan viisahie piätökšie yheššä, šano P'otr Nikolajevič.

« Liiton johtajakši oli valittu P'otr Tultajev, hänen šijahisekši – Mihail Vas'utin.

Valintapitojen jälkeh oli kirjallisuštilaisuš, kumpasešša oli luvettu runoja Kerähmön etuštajien muamon kielillä. Kerähmön ruato jatku kolmeššä ošašša. Niissä paistih kulttuurin šäilyttämiseštä, kielien

käytöštä internetissä, kirjallisuon ta median kehittämiseštä.

Kahen päivän ruavon ta keškuštelujen tulokšet oli yhisetty Kerähmön piätökšeh. Šuomelais-ugrilaisien liitto jatkau kannattua šuomelais-ugrilaisien kanšojen tilaisuškšie šekä heimokanšojen päivie. Oli korošettu, jotta lisyä kannatušta pitäy antua perintehelisen ruatojen ta käsitöijien šäilyttämiseh šekä etnomatkuštamisen kehittämiseh. Šitä varoin šuunnitellah valmistua kartta, missä on merkitty šuomelais-ugrilaisien kanšojen tärkiet nähtävyöt. Ke-

rähmön mieleštä tämmöni kartta auttau tašavaltojen kehityštä.

Tärkiet kirjallisuštevokšet šuomelais-ugrilaisilla kielillä pitäy kiäntyä venäjäkši, jotta enempyä rahvašta niistä tiijettäis, a tärkeistä tutkimukšista kanšojen kulttuurien ta kehittämisen hyväkši myöntyä palkintoja.

Kerähmö näytti, mitä tašavalloissa oli ruattu kielien ta kulttuurien šäilyttämisen ta kehittämisen hyväkši valtijoelimien šekä yhteiskuntajärještöjen yhteisin voimin. Enši Kerähmö pietäh nellän vuuvven kuluttua. ■

Ermitaši ativoiččou Petroskoissa

Ermitašin Pietari I:n gallerejašta tuotu Pietarin luatimua -näyttely avautu Karjalan tašavallan taitomusejošša. Še on šiotettu musejon 65-vuotisjuhlalla, kummaista pietäh tänä vuotena.

VALERII
SIDORKIN
Petroskoi

Projekti toteutettih Karjalan tašavallan ta Ermitašin välillä allakirjutetun yhteistyöšopimukšen ta muan atomitevollisuon rahakannatukšen anšijošta. Tänä vuotena Venäjän atomitevollisuš täyttäy 80 vuotta. Tämä ala alko kiinnoštuo projektista, šentäh kun tänä vuotena Pietari I:n hommien jatkaja, Rosatomin konehenrakennušdivisijonah kuuluja Petrozavodskmaš-te-

haš niise täyttäy 65 vuotta, kuin Taitomusejo.

Pietarin luatimua -näyttelyh kuuluu nellä esinehtä Ermitašin Pietari I:n gallerejašta. Kakši niistä ollah Pietari I:n ta Jekaterina I:n šuuret muotokuvat. Enšimäisen tevokšen mualasi vuotena 1717 ranškalaini taitomualari Žan-Mark Natje keisarinnan tilaukšen mukah. Muasterin työ miellytti niise Pietarie ta hänellä himotti, jotta taiteilija ois mualanun hänen muotokuvan. Kohta taiteilija luati šen.

Kolmaš näyttelyesineh on venäläisen muasterin Aleksei Zubovin vuotena 1712 luatima Pietari I:n hiät -kaiverruš, kumpani on omis-

Ermitašin päivien avajaisissa. 0+ KUVA: KARJALAN TAŠAVALLAN TAITOMUSEJON VK-ŠIVU

settu šamana vuotena männyöllä tapahtumalla.

Nelläš näyttelyesineh on yksi viijestä panikadilo-lakivalokoris-tehešta, kumpaset Pietari I luati omin käsin luošta ta muššašta

puušta. On mainittava, jotta Pietari I luati ne esinehet vuotena 1724, konša keisari viime kerran kävi Dvorčašša, missä hiän oli hoijošša. Esitetyn lakivalokoristehen rekonstruoinnan aikana šen šisä-

ošašta löyvettih Pietari I:n kirjutuš esinehen valmissušpäivämiäräštä.

Kohta keisarin kuoloman jälkeh hänen peruštamah harvinaisen esinehien musejoh, Kunst-kamerah alko muuvvoštuo šen aikakauven esihehien kompleksi, kumpani šai Pietari Šuuren kabinetti. Myöhemmin šen nimi muutettih “Pietari I:n gallerejakši”. Nyt še šäilyy Ermitašissa.

Netälin aikana Pietarin luatimua -näytelmän avajaisien jälkeh Taitomusejošša, šen varaštön šäilöššä ta Art-Prospekt-näyttelytilašša vietteti Ermitašin päivien opašušoša. Piiterin piämusejon spesialistit piettih luventoja Pietari I:n uuvvissukšista Venäjällä, Ermitašin meštaritevokšista. Šamoin näytettih asiepaperien mukasie filmijä niistä aiheista. Lisäkši järješettih vanhojen ikonien entistäjien koulu.

Pietarin luatimua -näytelmä rupieu toimimah šajekuun 12. päivä šuaten. ■

“Kolme kondiedu” paistah karjalaksegi

**NATALJA
SINITSKAJA**
Oma Mua
Petroskoi

Sankt-Peterburgas piäzi ilmoih Lev Tolstoin kaksikieline Kolme kondiedu -suarnu – ven’akse da karjalakse. Enne sidä suarnu oli kiännetty vepsäks, inkeroizekse, vadjakse ta entsoin kielele.

Piiterispäi on tulluh hyvä uudine mejän lehten lugijas da Ven’an luodehpuolen kandurahvahien kielien tutkijas Maksim Kuznetsovas – on painettu karjalakse Kolme kondiedu -suarnu. Se on vie eräs panos karjalankielizen lugemizen suurendamizeh. Segi on hyvä, ku kirjas karjalankielizen kiännöksen rinnal on ven’an alguperäine tekstü. Lugijal, semmite kiöldy opastujal, lapselgi on hyvä lugie mostu kirjua. Lugii voibi verrata kiännösty da algutekstua, virkehii kahtel kielel.

– Enziallus se mieli – kiändiä Kolme kondiedu -suarnu, juohui minule, konzu vie olin školas opastumas. Minä duumaičin vadjalazien kiöldy, ga silloi se ei stuanivunnuh. Äijä myöhembä, vuvven 2023 allus, minä mustoitin sen ruavon da kehoitin kiändämäh suarnua tuttavua inkeroistu nastu Žanna Stepanovua. Häi suostui, kiändi suarnan, saneli sen

Kolme kondiedu -suarnua on kiännetty projektan mugah inkeroizekse, karjalakse da vepsäks. Vuoros ollah vadjakse da entsoin kielele kiännökset. Kirju voibi kyzö sen luadijoil. 0+

minule, a minä kirjutin sen diktofonah. Žanna F’odorovna enzimäi lugii virkehien ven’akse, sit kerras kiändi sen inkeroizekse. Pahakse mielekse tänä vuon kezäl Žanna F’odorovna siirdyi toizele ilmale, ga yhtelläh ehti nähtä kirjan inkeroizekse kiännetynny da painetunnu. Häi oli suures ihastukses, sanelou Maksim Kuznetsov.

Vuvven 2023 lopus Maksim Kuznetsov tuttavui Maksim Migukinah. Mies tuli vepsän kielen

kursiloile, kudamii Piiteris hommuu Vepsskaja obščina -liitto. Opastajannu kursiloil oli Maksim Kuznetsov.

– Maksim Migukin rubei palamah mejän kielih da hänel hi moitti luadie oma panos luodehpuolen kandurahvahien kielien säilyttämizeh da kehittämizeh. Myö kolmei – minä, Maksim Migukin da hänen tuttavu Aleksei Kutašov, programmistu valmistimmo vepsänkielizen online-kiändäjän, jatkau Maksim Kuznetsov.

Konzu Kuznetsov saneli oman ammuzen unelmah – painatutua inkeroizekse “Kolme kondiedu”, Maksim Migukin suostui da kehoitti kiändämäh suarnua vie vepsäks da karjalakse.

Žanna Stepanovan inkeroizekse kiännetyn suarnan toimitti Maksim Kuznetsov. Sen jälles häi yhtes piiteriläzen kieliniekan Mehmet Muslimovan kel yhtes toimitteti sen ližäks.

Vepsänkielizen kiännöksen luadi Maksim Kuznetsov, sen toimitti vepsän kielen tutkii Nina Zaitseva.

Livvinkarjalakse “Kolme kondiedu” on kiändänyh Petroskoin valdivonyliopiston vaste tänä vuon loppenuh Ivan Kalmikov. Tekstat toimitti Karjalan Kielen Koin emändy, karjalan kielen opastai Nina Barmina Vieljärvespäi.

– Se oli ihan uuzi ruado minule, ga minä suostuin. Kiännin suarnua sanakniigan kel, sit pakičin abuu

enzimäzel opastajal Nina Petrovna. Häi tarkasti tekstan da nevoi, kuduat kohtat pidäy kohendua. Työnnin tekstan Maksimale kačottavakse. Olen hyvä mielel, gu olin täs ruavos. Karjalankielizen kniigan kanel on kirjutettu minun nimi, se inostuttuu ruadamah ielleh, sanou Ivan Kalmikov.

Ivan kiittäy Maksim Kuznetsova da hänen dovariššoi, kuduat todevutettih projektua.

Kaikis kirjois kiännetyn tekstan rinnal on tekstü ven’an kielel. Se iivanan mieles on hyvä, sendäh gu joga ristikanzu voi lugie da verrata virkehii.

Čomat kuvat brihan mieles ollah parahite kui vahnembile, mu ga i lapsile.

Kirjojen painamizeh varat andoi Maksim Migukin, häigi luadi kirjojen taittoruavot da maksoi taidoilijale, kuduan iče löydi. Kai kiändäjät, toimittajat ruattih ilmai da yhtehizen ruavon hyväkse.

Täl aigua valmistetah painetavakse suarnan kiännöksii vadjan da entsoin kielile. Vadjan kielele suarnan kiändi iče Kuznetsov.

– Abuh oli suuri sanakirju, kielioippi da Žanna Stepanovan inkeroizekse luajittu kiännös, sellittäy Maksim.

Entsoin kielele “Kolme kondiedu” kiändi Kuznetsovan hyvä tuttavu Piiteris eläi Darja Bolina. Darja Spiridonovna rodivui entsoin Potapovo-kyläh, kudai on Taimiran niemel. Naine on hyvä entsoin kielen tiedäi, sanakirjojen da paginsanakirjojen luadi. Täl aigua parahite Bolina da Kuznetsov ollah yhtes luadimas entsoin kielen ičekshopastundukirjua.

– Tahtozimmo pidiä viijen kirjan prezentatsii Leningruadan alovehen Ystävyiskois syvyskuun lopus. Sit pivos tahtozin ezittiä iččeni luajitun čuvašoin kielen ičekshopastundukirjan da inkeroizen kielel kirjutetun enzimäzen Suvattu keeleel -runokogomuksen, kuduan myö valmistimmo yhtes Lev Baburinan kel. Sego tahtozimmo sanella vepsänkielizes online-kiändäjäh nähte, ližiäy Maksim Kuznetsov. ■

Entsat – “somatu” da “pebai”

Entsoin kieli kuuluu urualan kieliperheen samojedoin kielisuvun pohjaisjoukkoh. Entsat eletäh Jenisei-joven alavirran kohtas, Krasnojarskan alovehen Taimiran piiris. Entsoin kielel on kaksi murrehtu – meččyentsoin murreh da tundruentsoin murreh.

Enne entsoi sanottih Jenisein samojedoikse. Entsoin ammuzet ezi-izät eletti Ob’-joven keskimutkas. Enzimästy kerdua entsoi mainititi kanzannu XV vuosisual. Tundruentsat sanotah omua iččie “somatu”, meččyentsat – “pebai”. Entsoin eländytaboih da perindölöih äijäl vaikuteti rinnal eläjät nentsat.

XX vuosisuan allus entsoi äijäl “lievendettih” nganasanat da nentsat, ga vähembistörahvas – kaikkiedah 227 hengie – maltettih säilyttiä oma kieli, kul’tuuru da perindöt.

Meččyentsat on ristitty pravoslavnoih uskoh, ga enimät tässä kunnivoijah luonduo, paikallizii haldieloi da ižändöi-emändöi. Niilöile lahakse tuvvah pedran lihua, den’gua da paltinua. Pedru on arvokas eläin. Valgiet pedrat ollah pyhät eläit da ollah muan da kaiken sen piäl olijän luadijan piälmäzen Numu-jumalan omat. Valgieloi pedroi ei iškietty lihakse, eigo val’l’astettu nartoih.

« Kaikis kirjois kiännetyn tekstan rinnal on tekstü ven’an kielel. Se on hyvä, sendäh gu joga ristikanzu voi lugie da verrata virkehii.

« Ongo teijän čupul
mostu samankandastu
paikannimie? Ku ollou,
kirjutakkua toimitukseh.

Čongon igä
oli lyhyt – läs
kuuttukym-
mendy vuot-
tu. KUVA:
ALEKSANDR
BULKIN

Mispäi tulou kylän nimi Čongo?

OL'GA
OGNEVA
Oma Mua
Petroskoi

Jatkammo paginua
tverinkarjalazis
paikannimilöis.
Täl kerdua pagin on
Čongo-kyläs.

Tverin Karjalakse sanotah erähii kyläi da ynnälizii rajonoi Tverin alovehel. Sie sadoi vuozii elätäh karjalazet, kuduat muututtih Keski-Ven'ale Luadogan rannoil da Karjalan Kannakselpäi, konzu se joudui Ruočin vallan alle. Täl kerdua opimmo löydiä vastavuksen kyzymykse, kudaman saimmo tverinkarjalazes Aleksandr Bulkinas:

“Miun rodukylä on Kl'učevoi-kylä, že on Tverin oblastissa Maksuatihan rajonašša. I ka Kl'učevoin reunašša ennen oli eräš kylä – Čongo. Že oli pieni kylä, šielä oli viizitoista ali kuužitoista taluo. I kuin vanhat rahvaš muissutetah, tämä oli ves'ma šoma kylä. Talot šeizotih yhteh'adah, a pertinočiin ieššä oli šoma levie nurmikko. Čongon igä oli lyhyt – läššä kuužikymmendä vuotta. Kylä nouzi, eroi Kl'učevoil da kakšikymmenennen vuožisuan allušša, a kuužikymmenenzissä vuozissa jo mäni tuhoh. Nyt šillä paikalla ollah vain tuhjet da šeizotah listvenniča-puut, kumbazie issutettih endizet ky-

län eläjät omiin pertilöin luona. No rahvaš hyviin muissetah, što šillä kohalla oli kylä. I topografičeskoi kartoilla že kohta on kirjutettu kuin “урочище Чѣнго”. I niken nyt ei tiijä, mistä tulou kylän nimi – Čongo. Ammuin jo, miun Kl'učevoin omahine D'ohkon Val'a šaneli miula, što eli eliässeh žemmuone mužikka – Čongo, kumbane oli enzimäzenä kylän eläjänä. No mintäh händä näin kučuttih – Čongo – Val'a-čikko ei tiedän. Tädä šanua nygyzet tægäläzet karielazet ei tietä. Kai tahottais' tiijuštua, mistä tulou žemmuone kylän nimi – Čongo. Olgua hyvät, avvutakkua šellittiä tämä kyzymyš”.

Vuvvennu 1904 painetus Dmitrii Rihteran luvettelus on vähästy enämbi kaheksuasadia tverinkarjalastu kyläi. Tämä luvettelu on luajittu vuvven 1873 kerätylöin tiedoloin mugah. Yhtelläh sie ei ole Čongon nimie. Vikse sendäh, ku silloi kyläi vie ei oluh olemas.

Yheksändentostu vuozisuan puolivälis Kl'učevoi oli pieni karjalaine kylä korbimeččien keskes. Kilometrin piäs oli toine karjalaine kylä – Borovoi. Viijen-kuvven kilometrin piäs oli kolmas karjalaine kylä Danilkovo. Yheksändentostu da kahtendenkymmenenden vuozisuan vaihtujes Kl'učevoi da lähiymbäristö rubei kazvamah, sinne tuli ylen äijy karjalastu rahvastu Zuaručjan volostispäi. Rahvastu Kl'učevoil oli enämbi gu Tolmačus da toizis suurembis tverinkarjalazis kylis. Kl'učevoi oli toizekse suurin kylä Tverin Karjalas Mikšinän jälles. Sih aigah Kl'učevoi eroi

Kl'učevoi da sen ymbäristö. KUVA: ALEKSANDR BULKIN

äijy piendy kylästy: Troškina, Zubačiha, Jäiččaho, Maksinaho, Antipkova, Spiičiha, Čongo da vie se-tämä huutoru.

MIDÄ ČONGITTIH ČONGON KYLÄS?

Čongo on myöhä roinnuh kylä. Ni mi sil on lyhyt. Moizii, 1900-vuozien allus roinnuzii kyläzii ainos nimitettih enzimäzen eläjän mugah.

– Ozutah, ku Čongo on juuri moine ebävirralline sugunimi, toinah se olis voinnuh olla virrallinegi. Voin sanuo, ku mejän nimiarhiivas löydyi tämä sugunimi Čongojev-formas Anuksen Karjalaspäi, sen ližäks on tieduo 1600-vuozien dokumentois, kus mainitah mies nimel Grigori Stepanov sin Čongojev (Čongojevan poigu). Sie on e:n kauti kirjutettu, ga nähtävästi sanottih

Čongojev. Tämä mies eli Rebol'an čupul. Toinah tämä nimi oli kaikil karjalazil, se tietti eri koh-tis, eri karjalazien eländyrannoil, sellitti paikannimistön tutkii, filolougientiijon doktoru Irma Mullonen.

Aleksandr Bulkinal on oma Čongo-nimen alguperän sellitys: “Karielan kieleššä on žemmuone šana, glagola – “čongie”, ali “töngie”, kummas't'a veniäläksi voit kiändiä kun “ковырять”. “Karjalan kielen šanakirjašša” mie löyviin šanagi “čongo”, že merkiččöy “norane, loukkone, missä eläy šättä ali toine šyöttö, kummas't'a pannah ongeh ongittuas's'a”. No mintäh ristikanžua voidih kuččuo Čongoksi – mie en tiijä. Možot hiän šuvačči čongie mid'olga, možot nenäššä, en tiijä”.

Verbii čongie ei ole tverinkarjalan murdehis, ga liygiläzil se on

dai löydyy Makarovan livvin murdehen sanakniigas. Paiči kohtinas-tu merkičysty, čongindua libo mu-an kaivamistu, täl sanal on toinegi merkičys.

– Täl sanal on kehitynnh myös kuvallinegi merkičys. Da juuri täs kuvallizes merkičykses on vikse tämä sugunimi roinnuh. Karjalan kielen sanakirjas löydyy moine merkičys kui ruadua hil'l'azeh, čongie, ruadua kömpäkösti. Ezi-merkinny on ombelou, čongiu Suojärvelpäi. Libo verkuo kudou čongiu Siämärvelpäi. Sit tämä on ristikanžua kuvuaju verbi da juuri moizien pohjal ylen puak-suh roittih liigunimet, sanoi Irma Mullonen.

Čongon kyläi jo ammui ei ole olemas, Čongon nimi eläy tännesäh da eläy kunnesah sidä ruvetah mustamah rahvas, hos tädä sanua nygöi tverinkarjalazet jo ei tietä. Ku kerran on moine nimi, sit konzutahto oli sanagi čongie libo čongua da čongata, kudai on toizil karjalazil, liygiläzil da vienankarjalazil. Sendäh gu olemmo yhten käin sormet, yhten puun oksat, yhtes pezäspäi lähtenyöt linnut.

P.S. Ližoidu täh tekstah olen suannuh karjalan kielen opastajas Tatjana Baranovas. Häi kirjutti: “Minun buabo eli Riipuškals Čongielas. Sana vie merkiččöy kiännälmysty, Čongielan kohtas jogi kiändyy. Jogi čongaldi randua da rodih kiännälmys”.

Ongo teijän čupul mostu samankandastu paikannimie? Ku ollou, kirjutakkua toimitukseh. ■

Koštamuš täytti 42 vuotta

ALEKSANDRA
LESONEN
Oma MUA
Koštamuš

Šyyškuun 13. päivänä kivenlouhijien kaupunki vietti oman syntymäpäivän.

Karjalaisen kulttuurin Viena-šeuara järješti kaupunkin piäaukivol-la omaluatusen tilan, missä koštamukšelaistet tutuštut- tih karjalaiseh kulttuurih. Pruas- niekan aikana tila oli tosi suosittu.

Šeuran ošallistujat kostitettih vierahie čaijyllä ta sriäpnöillä, läm- mitettih Jemel'a-kiukua, missä pais- settih kalittoja. Muasteri-opissa ušiet lapšet mielelläh luajittih karjalaisie piirakkoja. Karjalaiset vietettih kai- killa halukkahilla perintehellisie kä- sityö- ta kielimuasteri-oppija, kerrot- tih rahvahalla omašta toiminnašta.

– On oikein hyvä, jotta pruas- niekka mänöy šyyškuun alušša, konša pihalla on lämminä ta au- rinkoista, a luonnošša on äijän kirkkahie värijä! Tämä päivä lah- jotti meilä positiivie, yhtevyön iluo, tapuamisie yštävien kera ta uušie vaikutelmie! Kiitämmä kaikkija, ket oltih mejän kera tä- nä päivänä, šanottih Viena-šeuran ošallistujat.

Pruasniekan piätaapahtumi- na oltih juhlastolalaulun Pripeva- juči-festivali ta Mujehen festivalin šuurlähetyštö. Pripevajuči-festiva- li elvyttäy mejän vanhempien, äm- möjen ta ukkojen yhtehsien pruas- niekkastolien ta laulamisen perin-

Pripevajuči-festivali yhtehsien pruasniekkastolien ta laulamisen perintehie. KUVA: SREDA-KEŠKUKŠEN VK-ŠIVU

tehie. Internatsional'naja-kavulla šijottujalla kävelykujalla järještäjät ašettettih pitkä stolarivi, mih istuu- vuttih kaupunkilaiset. Šemmosen juhlastolan aikana šai laulua ta tanššie kučuttujen artistojen kera.

Šamoin pruasniekan viera- hat šuatih kävä interaktiivisešša Mujehen festivalin šuurlähetyštö -maistajaistilašša. Koštamukšelai- set ta kaupunkin vierahat šuatih tietäy ainutluatusen mujehruuv-

van reseptistä Mujehen festivalin šuurlähetyštön keittijömeštari- loilta - V Karelii Jest' -etnokult- tuuriprojektin ohjuajalta Ol'ga Belonogovalta ta Moskovan VDNH:n-V Karelii Jest' -tilan kokil- ta, Keittijömeštarien taistelu -šoun voittajalta Mihail Gavrilovilta. En- nein pruasniekkua kaupunkilai- set alettih kerätä Koštamukšen eri paikkoih šivottuja makujut- tuja. Niijen avulla Mihail Gavri-

lov kekši reseptin valituista aineh- ošista, a Ol'ga Belonogova esitti šen.

Pruasniekalla koštamukšelai- sie onnitteli "Karjalan pelletin" piä- johtaja, Karjalan lakienluajintako- kouksen deputatti Maksim Vorobjov.

– Järještäjät Sreda-keškukše- ta valmisettih meilä rikaš ta mie- lenkiintoni ohjelma. Pruasniekka kešti iltah šuaten. Enši kertua mei- jän kaupunkissa vietettih Viera- hanvaraisuon ta stolalaulun Pri-

pevajuči-festivali ta Mujehen fes- tivalin šuurlähetyštö. Kirkkahat tapahtumat on järješetty Sever- tal'-yhtijön kannatukšella Pohjo- sen hyvyš -hyvänluajintašiatijön Alovehien luomistyö -granttikil- pailun rajoissa. Onnittelen kai- kija pruasniekalla! Tulkah mejän Koštamuš kaunehemmakši, mu- kavammakši ta kojikkahammakši! Toivotan eläjillä tervehyttä, onnie ta oikein hyvää mieltä. ■

Čalnalaini pereh näyttäy, miten elyä luonnonyštävällisešti

L'UDMILA
MEHED
Koštamuš

Jokahini muovipušši, jokahini pullo, jokahini pläkipurkki, jokahini hylätty verkko on kalojen, lintujen ta eläimien kuoloma.

Meijän elämäššä joka päivä tulou vaštah ihmisen vaštuutto- muon jälkitulokšie. Meijän järvet, rannat ta meččät ol- lah täyvet kymmenie kiloja roškua. Ta kaikki tämä tappau elämyä.

Kalaššušverkot, kumpaset on jätetty veteh tahti rannalla, kurisse-

tah lintuja ta eläimie – ne ševotah niih ta kuollah tuškallisešti. Muo- vi, pakkaukšet ta maimat luullah ruuvvakši – šekä kalat jotta imettä- jät niellä niitä. Muistakkua: roš- ka ei kavo. Še jäy tänne – ta tap- pau niitä, kumpaset ei voija šuo- jella iččie.

Šentäh on iloista kertuo aktiivi- sešta pereheštä, kumpani eläy Čal- nan kyläššä.

Anastasija Strem ta koko hä- nen pereheh ollah uupumatto- mie ekovolont'orija.

Još pereh lähtöy meččäh ta- hi järvellä viettämäh aikua, hyö otetah aina mukah šäkkijä roš- kien keryämistä varoin. Koko pe- reh keryäy aina rošat ja vief ne roškašäilijöih.

Lisäksi Nast'a käy aikaseh huo- menekšella kyläššä keryämäššä al'umiinipurkkija. Vet kaiken "ro- šan" voipi muuttua rahakši, ta

Anastasija Strem ta hänen pereh ollah uupumattomie ekovolont'orija. MEIJÄN ELAIGU -PIIRILEHEN VK-ŠIVU

kaikki tienarut rahat tämä perhe lahjottau Petroskoin eläinšuoja.

Poika Timur, kuuvvešluokka- laini, on muamoh kero monta

kertua ošallistun ekokilpailuih ta šuanun kunnivokirjoja ta lahjoja ympäristöministerijöltä.

Timur Čalnašta on ollun piä-

« Äšen pieni Son'a tietäy, jotta rošat pitäy lajitella.

henkilönä videošša "On tärkie- tä tietäy – jättiet pitäy lajitella!" ta oli ensimmäini alovehella, ken šai erityispalkinnon.

Äšen pieni Son'a tietäy, jotta rošat pitäy lajitella, ta aina auttau muamuo.

Perehen isäntä Aleksei vief kerätyt "rošat" kierrätykšeh Petroskoih.

Hyö ei pietä iččie miteinkänä erityisinä – hyö vain halutah aut- tua luontuo, šiivota turhasta ta šäilyttäy ainutluatuni luonto tu- lijie šukupolvie varoin. ■

Kultašykyšy on hyvä aika kerätä lehtijä kašvikeräelmyä varoin. KUVA: MAIKKI REMŠUJEVA

LUAJI OMA KAŠVIKERÄELMÄ

HARRAŠŠUŠ

Kultašykyšy on hyvä aika kerätä heinie, pelto- ta puutarhakukkie, puijen ta penšahien lehtijä kašvikeräelmyä varoin.

Kerron, kuin oi-kiella tavalla ta helpošti šuat kerätä oman kašvikeräelmän. Ennein, kuin rupiet luatimah šitā, varušša:

- veičči, šakšet;
- paperi, vihko tahi vanha lehti, min šivujen välissä kašvit kuivutah;
- paino;
- al'pomi tahi kanšijo, missā rupiet pitāmāh kašvija;
- liima;
- nimilaput.

Kaikkien heinien keruun piāšiāntōnā on luatie tätā tyōtā kuivana päivānā. Elā māne keryāmāh kašvija, još pihalla on mārķā tahi još on vielā kašše. Muitein ne kašvit kuivutah pitemmān aikua ta šāilytāh pahoin.

Voit ottua keruumatkah kanšijon, kunne lat't'uat

kukkie ta lehtijā. Nāin šie šuatat ne perillā hyväššā kunnošša. Muissa, jotta kašvikeräelmyā varoin pitāy kerātā virkeitā kašvija eikā kuihtunuita.

Keryāmisen jälkeh kašvit pitāy muokata. Puissa niis-tā huolellisešti liika multa, ašeta kašvit levällāh, ka ša-malla staraiče šāilyttyā niijen luonnollini nākō.

Kašvija voipi kuivata eri keinojin. Kaikista tunnetuin tekniikka on kuivata kašvi-ja kirjan tai aikakaušlehen šivujen välissä painon alla. Nāin kašvit kuivetah tašasi-na ta niitā on helppo šāilyt-tyā. Ka tāmān kuivuumiskei-non pahana puolena on še,

jotta šillā tavalla voit pila-ta kirjan. Kašvikeräelmān-ki voit tuhota, još kuivatat kašvija tällä keinojin liijan pi-tān aikua.

Konša kašvit on kerātty, muokattu ta kuivattu, ne pitāy panna al'pomih tahi kanšijoh. Kiinitā kašvit pa-perih ta muissa, jotta yhel-lā šivulla on parempi kiinit-tyā vain yksi kašvi. Nāin šen laiijat ei tōrrōtetā al'pomis-ta uloš. Kašvija kiinittys-sā käytā liimua ta paperin kaitasie palasie. Šivun oi-kie alanurkka jātā puhta-hakši ta tyhjākši. Šiih kirju-ta kašvin nimi, paikannimi, mistā še oli kerātty ta muu-ta tietuo. ■

ARVUA

KOULUREPPU

Još šie terotat šen, ni voit pii-ruštua vaikka mitā! Mi še on?

Kynā

On olomašša kummallini pen-ki. Vuuuvvešta vuoteh, luokaš-ta luokkah issumma šiinā.

Pulpetti

Miun erottavana tunnušmerk-kinā on šuora viiva. Kenpā mie olen?

Viiivotin

Miula on valkiet lehet ta ne ei tiputa okšista.

Vihko

Još kāšet šen ruatua, ni tyh-jāh kynā staraičči.

Kumi

Tāštā kaitasešta korista voit löytyā kaikkie, mitā tahot: ky-nie, viivottimie, kumin.

Penāli

KUVA: RU.FREEPIK.COM

LUOMISKERHO

ORAVA

ŠIULA TARVIČČOU:

- kolme käpyö (kakši pienempyā ta yksi šuurempi);
- oranššivāristā, muštua ta valkietā plasteliinie.

VALMISTAMINI:

Plasteliinin avulla kiinitā kävyt toini toiseheh (kačo kuvua). Tārkietā on valita šopivankokoset kävyt, jot-ta orava näyttāis mukavammalta.

Šuuremmašta kävyštā tulou oravan vartalo. Pie-nemmistā – šen piā ta hāntā.

Oranššivāriseštā plasteliinista luaji turpa, korvat ta kāpālāt. Kiinitā kaikkie käpylöih.

Muššašta ta valkiešta plasteliinista luaji turpah n'ok-ka ta šilmāt.

Orava on valmis!

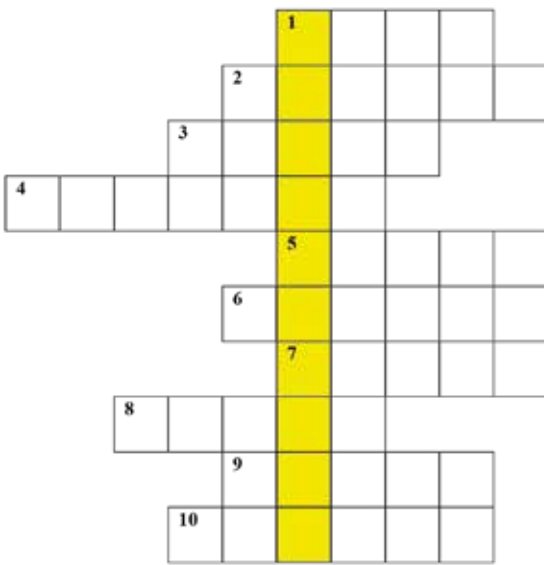

KUVA: RU.FREEPIK.COM

AIVOPÄHKINÄ

ANTONIMIT

Kirjuta antonimit ta luve peitetty šana.

1. Hyvā	6. Lihava
2. Vilu	7. Pieni
3. Mārķā	8. Valkie
4. Levie	9. Karkie
5. Uuši	10. Kova

Šivun ainehiston valmisti Maikki Remšujeva

Horoskoppi

ŠAJEKUUKŠI

Rahvaš on primiettin, jotta šajekuušša šiä muuttuu šeiččemen kertua. Kuitenki muissa käyvä meččäh, jotta henkittyä puhašta ilmua ta kerätä karpaluo ta šientä talveksi.

♈ OINAŠ joutuu äijän ruatamah ta täyttämäh johtajan kaikkie käškyjä. Još šiula on suunniteltu loma šajekuušša, kannattau šiirtyä še toiseh aikah. Yksinäisellä Oinakšella pitäis tarkempah kaččuo lähellä oljih ihmisi.

♉ HÄRKÄ ihan vuottamatta voipi šuaha šuuri rahasumma šajekuušša. Še voit olla perintö aivan tuntomattomalta ihmiselä. Kannattau kiinnittyä enemmän huomijuo šuhtehih puolison kera.

♊ KAKŠOSIEN pitäy olla vastuullisina työššäh. Lykky tulou vuottamattomalta puolelta ta ei heti. Perehelämäššäh voit tulla riitoja ta erimielisyksie rahakyšymyksissä. Ei kannata luatie šuurie oššokšie.

♋ RAVUN kunnivo työpaikalla kašvau. Onni muhiu niillä, ket toimitah luomistyöššäh. Još tahot šäilyttäy voimies ta hyvä mielialua, ni rikenempäh kävele pihalla, šyö tervehellistä ruokua ta mäne muate ajoissa.

♌ LEIJONAT, kumpaset toimitah liikehalalla, olah šajekuušša onnen puolella. Rahatilanneh on hyvä, onnako ei tarviče tuhlatu rahua jättä. Rakkahuon puolešta šiula nyt ei ole paraš kauši.

♍ NEIČČYÖN kannattau vähän rauhottuo. Elä ole liijan toimelišäh. Kiinitä enemmän huomijuo šuhtehih oman puolison kera. Levähtelee perehen kera luonnon helmašša ta anna omua aikua lapšien kašvatukšeh.

♎ VIESSOJEN kannattau pityä šilmällä työtoverieh. Ei pie antua kellänä rahua velkah. Vietä enemmän aikua koissa perehen piirissä. Yksinäiset Viessat voijah tavata ihmini, kumpani antau heilä henkivoimua.

♏ SKORPIONIN himottais aktiivista eikä rutini ruatuo. Kuitenki tähet ei šuoitella työpaikan muuttamista. Šajekuušša šiun pitäy varjella iččieš viluššukšeh ta tartuntatautiloista.

♐ JOUŠIMIEHEN asiet työpaikalla šujutah oikein hyvin. Johtokunnan ta työtoverien kera ollah hyvät välit, loppukuukauvella vuota lisyä rahua. Hyvä aika on luatie oššokšie. Pie huolta lapšista ta heimolaisista.

♑ KAURIS hyvin eistyy työalalla. Rahatilanneh parenou. Šajekuušša šiun pitäy toimimalla eikä šanoilla šuaha puoliso uškomah šiun rakkahuoh. Tervehyön puolešta voit tulla proplemoja.

♒ VESIMIEŠ voipi epyällä ruatopaikan valintua. Kyšy n'euvo heimolaisilta. Šajekuušša šiula voit tulla tarkissukšie ta šakkoja. Kun ollou tulošša pitkä matka, ni ihan rohkiešti voit lähite – šiitä tulou yhtä hyötöy.

♓ KALAT šajekuušša voijah piäššäh uuvvella työpaikalla. Rahatilanneh muuttuu paremmakši. Kannattau kiinnittyä huomijuo lapših – niijen opaššukšeh, yštäväpiirih. Šajekuu tuou šiula monta šeikkua ta proplemua.

Valmisti Maikki Remšujeva

Valaamin kuolomatoon rykmentti -ulkoilmanäyttelyššäh. 6+ KUVA: ALEKSANDRA LESONEN

Ikuset šankarit

ALEKSANDRA
LESONEN

Oma Mua
Koštamuš

Šiirtyjä Valaamin kuolomatoon rykmentti -ulkoilmanäyttely toimi 10. šyŷškuuta Koštamukšehššäh.

Näyttely esittäy Ontajärveštä kotosin olijan karjalaisen puunveštäjän Ivan Martsen'ukin šuurikokosie puutöitä. Ne on omisettu Šuuren Isänmuallisen šovan veterani-invalidiloilla, kumpaset vietettih elämän viimeiset vuuvvet Valaamin šuarella.

Näyttelyn venäläiseššäh nimeššäh kuolomatoon-šana on kirjutettu beZsmertnii-kirjutuštavaššäh. Še on näyttelyn tekijän vaatimuš. Ivan Martsen'ukin mukah Šuuren Isänmuallisen šovan šankarien pitäy olla elävinä meijän muississa, toisin šanoin olla "bez smerti" ("ilman kuolomua").

Valaamin kuolomatoon rykmentti -näyttelyššäh on yli 30 puista muotokuvua. Ivan Martsen'uk vešti ne taiteilija Gennadii Dobrovin piiruššukšien pohjalta, kumpani ikuisti vuotena 1974 Valaamin šuaren hoitolaitokšehššäh eläjie šotainvalidija. Heijän koštattajat ta traagiset istorijat voipi lukie muotokuvien viereššäh.

Kaikki Dobrovin ta Martsen'ukin kuvat esitetäh tovellisie ihmisie – Šuuren Isänmuallisen šovan šotilahie, kumpaset kavotettih omie käsie, jalkoja, kuuluo tahi näkyö ta vietettih elämän loppuo unohettuina Valaamin šuarella. Ivan Martsen'ukin veššokšet ollah melkein luonnollista kokuo, ta puunvešto antau niillä tilavutta, mi šyventäy kaččojan ymmärtämistä.

Muasteri koroštou:
– Heijän kera kenkänä ei aššu Kuolomattomaššäh rykmentissä. Šentäh Valaamin kuolomatoon rykmentti kulkou muistomusejon kera.

Ta toveštah – jo monta vuotta tämä kiertonäyttely matkuštou Venäjän kaupunkija pitin muissuttuan niistä, ket jäti huiho, heijän vammasta ruumehista, šieluista ta kohtaloista.

“Šiirtyjä Valaamin kuolomatoon rykmentti -muistomusejon ei eči kunnivuo – še on šuatu Voitoššäh. Še ei eči Voittuo – še on makšettu verellä. Še keryäy Muistuo, kulkien Venäjän kyljäh ta kaupunkijä myöten...”

Monien näijen šotilahien nimet on jäity tuntomattomiksi. Onnako kaččomatta šiuh, hyö šeisotah omaššäh iänetömäššäh ta traagiseššäh rivissä – omaššäh “rykmentissä ilman kuolomua”.

Koko päivän näyttelyn veššokšien luona oli rahvašta. Aikuhiset kačottih muotokuvie mieltiväšti, luvettih šankariloista, pitälti šeisottih. Näyttely ei jäänyn huomuaamatta – še jätti jälen koštamukšelaisten šyvämih ta mielih. ■

Valaamin kuolomatoon rykmentti kulkou muistomusejon kera. Ivan Martsen'uk

HYVITTELYT

Ortjo Stepanovin šiätijön ta Haikol'a-etnokulttuuri-keššukšien johtajua Miihka-li Stepanovie onnittelemma Šyntymäpäivällä! Toivotamma hyväh ošua, lujua tervehyttä ta mäneššyštä kaikissa alottehissa!

Oma Mua

Hyvittelemmä Alavozen karjalastu neroniekkua, kylän aktivistua da vesseliä paginkanzua **Nadežda Isakovua** Roindupäivänke! Toivotammo olla iellehgi nengozennu nuorennu, raviennu, kävvä meijän pidoloih, puaksumbah yhtyö pagizemah muamankielell!

Karjalan kielen kursiloin opastajat da opastujat KRL:n Alavozen ozasto

Karjalazen literatuurin tutkijua **Natalja Čikinua** hyvittelemmä Roindupäivänke! Toivotammo parastu ozua, tervehty sinule da sinun omile, tuogah ruado hyviä mielih, anna kai toivomukset mennäh todeh!

Oma Mua

RAHVAHAN KALENDARI

21.09 – Suuripruazniekku, Pieni Pohročča

→ Suuripruazniekka pruanziujah puoli nellättä nedälle ku mänöy syysargie.

27.09 – Sviižoi, Sviišenie

→ Paras lintu Spuassasta, poika lintu Bokrovast, viimini lintu Sviisosta.

→ Sviišenien aikana še pani vašta anšua.

→ Sviišenie, kuušenie, pane meččo kattilah, vain elä šyö šentäh.

→ Sviižois kegäleh nakrismual.

→ Sviižoinnu ei ruata, ei ni kalua syvvä.

→ Sviišenie, kuušenie, meččo orteh, härkä aittah, nakris kuoppah, vanha akka kiukuan perih.

Oma Mua

Karjalan rahvahan lehti.
Peruštettu kešäkuuššäh 1990

PERUŠTATJAT: Karjalan tašavallan Lakienluajintakokouš,
Karjalan tašavallan halličuš, Karjalan Rahvahan Liitto ta kuštantamo “Periodika”

PIÄTOIMITTAJA: Natalja Anatoljevna Sinitskaja. **JULKAISUJA:** Karjalan tašavallan autonomini laitoš Periodika-kuštantamo.
JULKAISIJAN TA TOIMITUKŠEN OŠOITEH: Titovin katu, 3, 185035 Petroskoi, Karjalan tašavallalta.
E-MAIL: omamua@mail.ru.
INTERNET: omamedia.ru.

INDEKSI PI4408.
Lehen on rekisteröiny Yhteyšälän, tiijotuštehnologijien ta joukkoviestimien Federatiivisen tarkissušvirašton Karjalan tašavallan toimisto Rekisterinnumero ПИ №ТV10-00281
Painettu valmehešta originali-maketista 4+4-kirjapainoššäh, 185013, Petroskoi, Novosulažgorskaja-katu, 9, kerroš 1, tilat 1-N.

№37 (1777)
24. šyŷškuuta 2025
Allakirjutettava aikataulun mukah
23.09.2025 klo 11.00

Allakirjutettu painettavakši 23.09.2025 klo 11.00
Painoš 340. Tilauš 1376. Hinta 40 rpl

ISSN 0110-9278

9 770110 927009